

HUKUK KURULTAYI 2000 - ANKARA

Oturum Başkanı

Av. Önder SAV

Ankara Barosu ve Barolar Birliği Önceki Başkanı

Avukatlık hukukuyla ilgili bildirilerin sunulduğu veya sunulacağı ikinci Oturumu açıyorum.

Birinci Oturumu sabahleyin tamamladık ikinci Oturum, daha ziyade meslek kurallarımızı ilgilendiren bildirilerin sunulacağı bir buluşma olacak.

Dört bildiriye bize ayrılan süre içerisinde görüşüp, tartışıp, tamamlayacağız, ikinci Oturumun ilk bildirisi, avukatlık mesleğine kabulle ilgili.

Burada, diğer oturumlarda olduğu gibi bir sunucu iki de tartışmacı meslektaşımız var. Sunucu, bildiri sunacak olan meslektaşımız Mehmet Çağrı Bagatur. Aslında, yaşının genç olduğuna bakmayın, hemen hemen doğduğu andan hukuk soluyan bir meslektaşımız, bir hukukçu ana babanın evladı, övünmek gibi olmasın ama annesi de babası da benim sınıf arkadaşlarımdı. Babasını herkes anımsar, hem hukukçuluğundan hem Adana'daki Belediye Başkanlığından, Allah rahmet Eylesin, Ege Bagatur arkadaşımızın oğlu. Annesi de halen Türkiye Barolar Birliğinde yönetim kurulu görevinde. Onun için sunuşunun da bir başka anlamı var,

Bu sunuşuyla birlikte bildirileri tartışacak olan iki de değerli ustamız var, birisi daha önce Ankara Barosu Başkanlığını yapmış, halen de Türkiye, Barolar Birliği Genel Sekreteri olan Özdemir Özok arkadaşımız. Diğeri de; uzun yıllar Ankara Barosunda yönetim kademelerinde başkan yardımcılığı dahil görevler üstlenmiş ve halen Türkiye Barolar Birliğinde sayman üyeliği yapmakta olan Sadık Erdoğan arkadaşlarımız. Her ikisini de kürsüye davet ediyoruz.

Buyurun. (Alkışlar)

Aslında avukatlık mesleği diğer pek çok meslekten daha titiz bir şekilde kuralların uygulandığı bir meslek. Kuralların olmazsa olmaz koşul olduğu bir meslek Bu ve bundan sonraki kısımlar da mesleğin bu kurallarını tartışacağız, yazılı olan kuralların yanında uygulamayla ortaya çıkan en az yazılı kurallar kadar önem kazanmış pek çok uygulama kuralını da tartışacağız.

Ben, zamanı ekonomik kullanma açısından dördüncü konuşmacı olmadan sözü sunucuya bırakıyorum.

Buyurun Sayın Bagatur.

Mehmet Çağrı Bagatur

Barolar Birliği Yönetim Kurulu Sayın Üyeleri, Sayın Baro Başkanları, Sayın Oturum Başkanım, değerli meslektaşlarım, sevgili konuklar; bugün, avukat mesleğine kabul konusunda sunacağım bildiriyle, geleceğin avukatının ve onun örgütü olan Baronun ne olması gerektiğini sorgulamaya başlanması için küçük bir adım atmayı hedefledim. Ancak bildiriye sunmadan önce, Sayın Oturum Başkanının zaman konusunda hoşgörülü davranacağını umarak size durumumu kısacık bir fıkrayla da özetleyebilirim.

Hani dağlarda kimi zaman ağaçların kesilip, tomrukların nehir yoluyla taşınması işinde çalışan insanlar vardır. Adamın bin Amerika'da nehir yoluyla taşınan bu tomrukları kancayla takıp istifleme işinde çalışıyormuş. Ancak bir gün nasıl olduysa nehir taşmış, sel olacak, yakındaki kasabayı sel basacak, bizim bu adam çok becerikli, tomruklardan bir set yapmış ve yüzlerce insanı kurtarmış.

Amerika'da adettir, böyle insanlar kahraman ilan edilir. Adamı kahraman ilan etmişler, başlamışlar tomrukla nasıl selden adam kurtarılır diye konferanslar vermeye, Bir süre sonra da bizim adam ölmüş, tabii cennetlik, doğrudan cennete götürmüşler. Sormuşlar, demişler ki: Sen ne iş yaparsın? Demiş ki: Vallahi eskiden ben tomruk istiflerdim; ama selden adam kurtarınca, işim konferans vermek oldu, selden nasıl adam kurtarılır konferansları verdim. Peki o zaman demişler, sen burada da bu işi yap, götürmüşler, büyük bir kalabalık, bizimki konuşmaya başlayacak, tam başlayacak melek bir dürtmüş, bak dikkatli ol, önde Nuh ile Musa oturuyor, ona göre...

Şimdi, ben, bu kadar duayenlerin arasında bu konuda konuşunca, kendimi Nuh ile Musa'nın karşısındaki o tomruk istifleyicisi gibi düşünüyorum. Eğer bu konuda hatalarım olursa sizlenn hoşgörülerine sığınıyorum.

Önsöz

Avukat kimdir ? Ne iş yapar ? işini nerede, ne zaman ve nasıl yerine getirir ? Yüzyıllardan bu yana süregelen Avukatlık Mesleğini ve uygulanışını, yeni bir bin yılın hemen başında belki de sorgulamanın zamanı gelmiştir. Bugün artık yenilenmeyen ve değişmeyen hiç bir şeyin; gerek insan gerekse örgütün uzun süre yaşamasının olanaklı olmadığını biliyoruz. Geçmiş kimi zaman çok aldatıcıdır. Bu yüzden dünü mükemmel yapmak yerine geleceğe odaklanmak var olmanın gerek koşuludur. Ancak yeter koşulu değildir. Unutmamak gerekir ki doğa asla kendisine uyum göstermeyen olguların yaşamasına izin vermez. Değişmeyen tek kuralın değişim olduğunun ayırdına vararak; Avukatlık Mesleğinin, çevresinde evrimleşen dünyaya nasıl uyum sağlaması gerektiği tartışılmalıdır. Kendi varlığını koruyup, geliştirebilmesi amacıyla Avukatlık Mesleğinin, değişimin doğasına uyumlu, sürekli öğrenen ve yenilenen; aynı zamanda da temel değerlerine bağlı bir biçime kavuşturulması için üzerinde uzlaşılması gereken konular her yönüyle ele alınmalıdır. Daha sonra bunun herkesçe öngörülebilir kılınması amacıya NE YAPILMALIDIR ? sorusunun yanıtı ortaya konulmalıdır. Bu bildiri geleceğin Avukatının ve onun örgütü olan Baro'nun ne olması gerektiğini sorgulamaya başlamak için küçük bir adım olmayı hedeflemiştir.

1. Giriş

Mesleğe kabulün kısa tarihçesiyle yapılan girişten sonra konu, I 136 sayılı Avukatlık Yasasındaki (AY) ve Yönetmeliğindeki biçimi, Türkiye Barolar Birliği (TBB) kararları ve Danıştay içtihatları diğer bir deyişle var olan hukuk ve uygulaması ile yapılması düşünülen düzenlemeler birlikte değerlendirilmiştir. Mesleğe kabulün Avrupa'da ve Amerika Birleşik Devletleri (ABD)'de nasıl olduğu da kısaca ele alındıktan sonra gelecekte "Avukatlık Mesleğine Kabul"de ne yapılması gerektiği özellikle felsefi açıdan tartışmaya açılarak bildiriye son verilmiştir.

Hukuk öğrenimi ve mesleğe girdikten sonra eğitim bu bildirinin konusu olmadığından herhangi bir değinmede veya atıfta bulunulmamaya özen gösterilmiştir. Bildiri de hukuk eğitiminin yetersizliği ve meslek içi eğitimin yokluğu saptamaları yaptıktan sonra nitelik mi yoksa nicelik mi tartışmaları da bir yana" bırakılarak zamanın elverdiği ölçüde NE YAPILMALI ? sorusuna yanıt aranmıştır.

2. Avukatlık Mesleğinin Tarihsel Gelişimi

Osmanlı'da dava vekilliğini ilk düzenleyen hukuk metni; 1875 tarihli "Mehâkim-i Nizamiye Dava Vekilleri Hakkında Nizamname"dir (Özkent, 1940). İlk başta İstanbul için çıkartılan ancak daha sonra tüm taşraya da yaygınlaştıran bu Tüzük ile dava vekilliği yapacak kimselerin (1) Hukuk öğrenimi görmüş olmaları, (2) 21 yaşını doldurmamış olmaları, (3) Ceza mahkûmiyetlerinin olmaması ve (4) müflis olmamaları gibi mesleki kısıtlamalar ilk kez düzenlenmiştir (Özkent, 1938). Cumhuriyete kadar dava vekilliği konusunda daha bir çok tüzük ve yönetmelik çıkmıştır. Böylece mesleğe giriş ve uygulanması bakımından sıkı bir denetim sağlanması amaçlanmıştır. Ancak Cumhuriyete kadar hazırlanan taşanlardan hiç birisi yasalaşmamıştır. Bunun belki de tek ayraksısı Rumeli - i Şarkî Vilayetine özgü olarak çıkartılan Avukatlık Yasasıdır (Özkent, 1940). Tüm bu yasal düzenlemelere karşın meslekte tam bir düzen sağlandığı söylenemez. Mecelle'nin 1459 velSI6. maddelerinin geniş yorumlanması sonucu davaya vekaletin diğer işler gibi (örneğin alım - satım) olduğu kabul edilmiştir. Böylece herkesin davada kendisini temsil edecek kimseyi özgürce - hiç bir sınırlama olmaksızın - atayabileceği sonucuna varılmıştır. Bu nedenle dava vekilliği yapanlar üzerinde Cumhuriyete kadar herhangi bir denetim gerçekleştirilememiştir.

(Bu çalışma, Pareto Yasası ya da 80/20 ilkesi temel alınarak hazırlanmıştır. Vilfredo Pareto (1848 - 1923) tarafından keşfedilen modele göre herhangi bir kümede bazı şeyler olasılıkla diğerlerinden daha önemlidir ($\log N = \log A + m \log x$). Bu yüzden de sonuçların yüzde 80 nedenlerin (girdilerin) yüzde 20'sinden kaynaklanmaktadır. (KOCH.1999).

Cumhuriyet Türkiye'sinde bu konuyla ilgili ilk düzenleme 1924 tarihli ve 460 sayılı "Mahamat Yasasıdır. Avukatlığın bir meslek oluşu ilk bu yasayla gerçekleşmiştir. 1926 tarih ve 708 sayılı, 1926 tarih ve 941 sayılı, 1928 tarih ve 1220 sayılı, 1934 tarih ve 2516 sayılı yasalarla küçük değişiklikler gören bu yasanın yerini ilk önce 1938 tarihli ve 3499 sayılı yasa ve en son olarak da bugün halen yürürlükte bulunan 1969 tarihli ve 1136 sayılı yasa almıştır. Bildiride var olan bu yasal düzenlemenin yanı sıra yeri geldikçe Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Adalet Komisyonu'nda görüşülmekte olan Avukatlık Yasa Tasarısının konuya ilişkin bölümleri ele alınmıştır.

3. Yürürlükteki Yasal Düzenlemelere Göre Avukatlık Mesleğine Kabul

3.1. 1136 Sayılı Yasa

Avukat, hak kaybına uğrayan kişinin, hakkını aramasına ve onun korunmasına hîz etmektedir. Bu işlevi ile bir yandan taraf temsilcisi olma özelliğini taşıırken diğer yanda yargının vazgeçilmez ve bağımsız bir unsurudur. Bu ikinci özelliği ona kamusal hizmet ödevini de yüklemektedir. Böylece ortaya hem özgür bir biçimde yapılan hem de kan yapısı gereği denetlenmesi zorunlu olan bir meslek çıkmaktadır. Denetim zorunlu mesleğin uygulanmasının tekel oluşturulmasından da kaynaklanmaktadır. Bu den temelde, Baro adını taşıyan kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu aracılığı sağlanmaktadır. Baronun denetimi mesleğe kabul öncesinde başlamaktadır.

Avukat Yasası "Avukatlığa Kabul Şartları" kenar başlığını taşıyan 3 - 14 maddelerinde Avukatlık yapabilmek için gerekli olan koşulları saymıştır. Anlatım kolaylığı açısından koşullar olumlu ve olumsuz olarak ikiye ayırarak incelenmiştir. Yeri geldikçe de Tasa önerilen değişiklikler vurgulanmıştır.

3.1.1. Olumlu Koşullar

(1) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak, (2) Türk hukuk fakültelerinden birini bitiri veya yabancı memleket hukuk fakültelerini bitirip de Türk hukuk fakülteleri programlarına göre noksan kalan derslerden başarılı sınav vermiş bulunmak, (3) Avukatlık 51 tamamlayarak staj bitim belgesi almış bulunmak, (4) Levhasına yazılmak istenen bölgesinde ikametgahı bulunmak, (5) Bu yasaya göre avukatlığa engel bir durumu olmamak (6) Avukat adayının başvurusu ve bunun baro yönetim kurulunca uygun bulun gerekmektedir (Uçar, 1998).

Tasanda, AY 3. maddesine eklenmesi önerilen bent ile "Avukatlık sınavını başarmış olmak koşulu getirilmektedir. Yine Tasanda yabana hukuk fakültelerinden mezun olanlara ı "Türkçe sınavını başarması" da koşul olarak konulmak istenmektedir.

Bu koşullara 4. maddeyle kimi ayrıksılar getirilmiştir. Buna göre belirli bir süre için görevlerde bulunan kimseler için staj ve Tasarıyla getirilmek istenen sınav k< aranmamaktadır.

3.2.2. Olumsuz Koşullar

(1) Yüz kızartıcı bir suçtan veya ağır hapsi gerektiren bir cürümden kesinleşmiş bir k mahkûm olmak, (2) Ağır hapsi gerektiren bir cürümden veya kasti bir cürümden 1 yıl daha çok hüküm giymek ve bu kararın kesinleşmiş olması, (3) Kesinleşmiş bir di kararıyla hakim, memur veya avukat olma niteliğini kaybetmiş olmak, (4) Avukatlık

mesleğine yaraşmayacak tutum ve davranışları çevresince bilinmiş olmak, (5) Kısıtlanmış olmak, (6) Taksiratlı veya hileli iflas etmiş olmak, (7) iflası taksiratlı veya hileli olmamakla birlikte itibarı iade edilmemiş olmak, (8) Hakkında aciz vesikası verilmiş olup da bunu kaldırmamış olmak, (9) Avukatlığı sürekli olarak gereği gibi yapmaya engel olacak biçimde beden ve akılca sakatlığı bulunmak, (10) Avukatlık mesleğiyle birleşmeyen bir işle uğraşmak (Uçar, 1998). Yukarıda sayılan taksirli suçların dışında 5 yıldan fazla hapis cezasıyla veya zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma ve dolanlı iflas suçlarından biriyle kesin olarak hüküm giymiş olanlar affa uğramış olsalar bile avukatlığa kabul edilmezler.

Tasarıda, AY 5. m.sinin I. fıkrasının a bendi ile 2. fıkrasının aşağıdaki biçimde önerilmiştir. "Taksirli suçlar hariç kesinleşmiş bir kararla 2 yıldan fazla hapis veya I yıldan fazla ağır hapis cezasıyla basit ve nitelikli zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanmak ve dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlarla istimal ve istihlak kaçakçılığı hariç kaçakçılık, ihaleye fesat karıştırmak suçlarından biriyle kesin olarak hüküm giymiş olmak". "Birinci fıkranın (a) bendinde sayılan yüz kızartıcı suçlardan biriyle kesin olarak hüküm giymiş olanların cezası ertelenmiş, paraya çevrilmiş veya affa uğramış olsa da avukatlığa kabul edilmezler."

Avukatlık ile birleşmeyen işler, AY 11. m.sinde sınırlı olarak sayılmıştır. 12. m. ile ayrıksı durumlar sayılmıştır. Bu yasak işler kapsamına giren işler Avukatlığa Kabule engel olduğu gibi; yazılmış bile olsa baro levhasından silinme nedenidir.

3.2. Avukatlık Yasası Yönetmeliği

AY'de düzenlemesi Yönetmeliğe bırakılan konularla ilgili olarak çıkartılan Avukatlık Yasası Yönetmeliği (kısaca Yönetmelik) çıkartılmıştır. AY. m. 182 uyarınca TBB'nin 25. I I. 1972 tarih ve 29/766 - 12 sayılı kararıyla 'kabul edilen ve Adalet Bakanlığın 09.02:1973 tarih ve 4453 sayılı yazısıyla onaylanan bu

Yönetmelik Resmi Gazetenin 20.02.1973 tarih ve 14454 sayısında yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu Yönetmeliğin ikinci, Üçüncü ve Dördüncü Kısımlarında (m. 2 - 37) Avukat Mesleğine Kabul ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

Yönetmeliğin, Dördüncü Kısmı AY'deki avukatlık sınavıyla ilgili hükümlerin kaldırılmasına koşut olarak geçerliliğini yitirmiştir.

3.3. TBB Kararları

AY ile getirilen olumlu ve olumsuz koşullarla ilgili olarak TBB'nde Avukatlık Mesleğine Kabul ile ilgili geniş bir araştırma yapılmıştır. Kararların bilgisayar veri tabanına ve konularına göre sınıflandırmadığından, ilke karan sayılabilecek sayıda karara ne yazık ki ulaşamamıştır. Buna karşın TBB çalışanlarının üstün çabası ile az sayıda da olsa karar bulunmuştur. Bulunan kararlardan bir kısmı "yabancı memleket hukuk fakültelerinden mezun olanların baroya kayıt isteğiyle başvurularının" ret edilmesine ilişkindir. TBB yerleşik olarak, bu adayların isteklerinin, denklik sınavını vermediklerinden yerinde olmadığına karar vermiştir. Gerçekten de AY'nın gerek sözü gerekse ruhu açısından bakıldığında, yabancı hukuk fakültesini bitirenlerin 2527 sayılı Türk Soylu Yabancıların Türkiye'de Meslek ve Sanatlarını Serbestçe Yapabilmelerine Kamu, Özel Kuruluş veya işyerlerinde Çalıştırılabilmelerine ilişkin Yasa'nın 3. ve 4. m.leri kapsamında sayılabilmesi için mutlaka Türk Pozitif Hukuk sistemini öğrenmeleri gereği tartışılmaz (02.10.1999 Tarih 19997140 E. 791 - 9 K., 13.12.1998 Tarih 19987129 E. 455-9 K.).

TBB yine yerleşik olarak "staj döneminde stajla bağdaşmayan işte çalıştığı saptananların adının baro levhasından silinerek yapmış olduğu avukatlık stajının hükümsüz sayılmasına ve ruhsatnamenin iptaline" karar vermektedir (05.06.1999 Tarih 1999/69 E. 646 - 8 K., 21.11.1998 Tarih 1998/111 E. 425 - 12 K., 21.11.1998 Tarih 1998/108 E. 422 - 9 K., 06.02.1999 Tarih 1998/134 E. 484 - 5 K.).

TBB, Avukatlık mesleğine yaraşmayacak tutum ve davranışlara örnek olabilecek kimi kararları da aşağıdadır : "Cumhuriyet Savcısı iken şikayetçinin evini CMUK 96/1 maddesinde belirtilen koşullar olmadığı halde haksız ve keyfi işlem yapan ve hakkında soruşturma yapılan başvuru sahibinin baroya yazılma isteminin reddine ilişkin karar uygundur." (TBB 06.02.1999 Tarih 1999/3 E. 492-13 K).

"Cumhuriyet Savcısı iken çeşitli kesimlerden borç para aldığı zamanında ödemediğinden kınama cezası verilen başvuru sahibinin baroya yazılma isteminin reddine ilişkin karar yerinde görülmediğinden kaldırılmasına karar verilmiştir." (TBB 06.02.1999 Tarih 1999/3 E. 491 - 12 K).

"Cumhuriyet Savcısı iken görevinde kayıtsızlık ve düzensizlik gösterdiği bu nedenle uyarma cezası alan, ayrıca hatır ve gönüle bakarak görev yaptığı gerekçesiyle yer değiştirme ve 2 yıl kademe ilerlemesi cezası verilen başvuru sahibinin yargıyı oluşturan sav - savunma - karar organlarında görev yapacak manevi niteliğe sahip olmadığı anlaşıldığından baroya yazılma isteminin reddine ilişkin karar uygundur." (TBB 27.06.1998 Tarih 1998/65 E. 329 - 17 K).

"Yargıç iken hakimlik mesleğinden çıkarılmasına karar verilen başvuru sahibinin baroya yazılma isteminin reddine ilişkin uygundur." (TBB 16.05.1998 Tarih 1998/36 E. 291 - 1 K).

"Yargıç iken kesinleşmiş bir disiplin kararı sonucu bu sıfatını kaybetmiş olan başvuru sahibinin baroya yazılma isteminin Avukatlık Yasasının 5/b maddesi uyarınca reddine ilişkin karar uygundur." (TBB 16.05.1998 Tarih 1999/37 E. 292 - 2 K).

"Yargıç iken savunma mesleğini hakir gören, önemsemeyen hatta gereksiz bulan ve devamlı engelleyen tutum ve davranışlar içinde bulunduğu, Avukatlık Yasasının 2/son maddesi gereğince avukatlara görevlerinin yerinde getirilmesinde yardımcı olmakla yükümlü olmasına rağmen, her türlü engeli çıkardığı, ... savunma mesleğine karşı bu tutum ve davranış içerisinde olan bir kişinin avukat olma özelliklerinin bulunmadığından söz edilerek başvuru sahibinin baroya yazılma isteminin reddine ilişkin karar uygundur." (TBB 28.11.1997 Tarih 1997/140 E. 185 - 5 K).

"Avukatlık mesleğine kabul edilen avukata ruhsatname verilirken Baro Yönetim Kurulu önünde içilmesi gereken andın sadece Baro Başkanı tarafından yapılmış olması usul ve yasaya aykırıdır. Bu nedenle verilen Baro Yönetim Kurulunun çoğunluk karar yerinde değildir."(TBB 28.11.1997 Tarih 1997/137 E. 182 - 2 K).

Malatya Devlet Güvenlik Mahkemesinin 1998/50 - 66 E/K sayılı kararıyla Türk Ceza Kanununun 403. maddesinde düzenlenen esrar bulundurmak ve satmak suçlarından mahkum olan başvuru sahibinin Avukatlık Yasasının 5/c maddesi uyarınca baroya yazılma isteminin reddine ilişkin karar uygundur." (TBB 28.11.1997 Tarih 1997/140 E. 185-5 K). .

Başvuru sahibi hakkında Adli Tıp-Kurumu 4. ihtisas Kurulunca konulmuş şizofreni tanısı uyarınca görevini sürekli ve gereği gibi yapamayacağı,sonucuna varıldığından Avukatlık . Yasası 5/h ve 16. maddelerine göre staj listesinden silinmesine ilişkin karar uygundur." (TBB 28.06.1997 Tarih 1997/68 E. 32 - 14 K). -.

3.4.- Danıştay Kararları

Danıştay 8. Dairesinin, Avukatlık Mesleğine Kabulü ile ilgili verdiği çeşitli kararları, TBB'nin yukarıda örnek olarak alınan kararlarıyla koşutluk göstermektedir. Ancak stajla bağdaşmayacak bir görevde çalışmayla ilgili verilen çok eski tarihli bir kararında Danıştay bugün yerleşik uygulamanın tersine kazanılmış hak kavramına aykırılıktan söz etmiştir. Bu karar, öz olarak hiç kimsenin kendi haksız eyleminden hak sahibi olamayacağına ilişkin temel hukuk kuralına aykırı olduğundan hatalıdır. Yeni tarihli kararlarında Danıştay bu görüşünden dönmüştür.

"Stajı tamamladıktan sonra, staj sırasında avukatlık ve stajyerlikle bağdaşmayacak bir görevde çalıştığı gerekçesiyle stajın iptali cihetine gidilmesinin kazanılmış hak kavramına aykırı olduğundan dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir." (Danıştay 8. D. 02.06.1986 T. 1964/6932 E. 1965/2270 K).

"Staj sırasında kaymakamlık görevinde bulunduğu anlaşılanın, stajına son verilmemesi, kazanılmış hak olarak sayılmayacağından, baroya kaydının onanmamasında isabetsizlik bulunmamaktadır" (Danıştay 8. D. 30.03.1972 T. 1970/2197 E. 1972/1175 K).

"Avukatlık stajı, sırasında Ticâret Bakanlığı Teftiş Kurulunda yapıları görev, avukatlıkla birleşebilen veya ayırık tutulan görevlerden olmadığından, stajın geçersiz sayılacağına ilişkin karar yasaya uygundur" (Danıştay 8. D. 15.12.1983

T. 1982/313 E. 1983/2744 K).

"İktisadi devlet teşekkülleri yönetim kurulu üyelerine, avukatlık yapma hakkı tanındığına göre, stajlarının hükümsüz sayılmayacağından kararın iptaline karar verilmiştir." (Danıştay 8. D. 15.12.1983 T. 1982/313 E. 1983/2744 K).

"Açılan kamu davası sonuçlanmadan, davacının baro levhasına yazılması mümkün bulunmadığından, Adalet bakanlığınca tesis edilen onamama kararı yasaya uygundur" (Danıştay 8. D. 20.06.1984 T. 1982/3433 E. 1984/1038 K).

"Avukatlık mesleğinin şeref ve haysiyetine uymayan halleri itiyat ettiği anlaşılanın, avukat olarak baroya kaydedilmemesinde isabetsizlik olmadığından karar yasaya uygundur" (Danıştay 8. D. 04.07.1966 T. 19652/1932 E. 1966/2230 K).

"Aldığı disiplin cezaları nedeniyle hakimlik mesleğinden, çıkarılanın, baroya kayıt işlemi isteğinin reddi yasaya uygundur" (Danıştay 8. D. 09.05.1967 T. 1966/3272 E. 1967/1674 K).

"Yargıçlığı sırasındaki fiil ve hareketleriyle hakkında disiplin cezası verilen ve fakat memuriyetini kaybetmeyen emekli yargıcın, avukatlık mesleğine alınmaması kararını onamayan Adalet Bakanlığının karar yerindedir." (Danıştay 8. D. 09.11.1970 T. 1970/109 E. 1970/2292 K).

4. Avrupa ve AB'de Avukatlık Mesleğine Kabul

4.1. Avrupa

Avrupa'da Avukatlık Mesleğine Kabule ilişkin henüz tek elden bir düzenleme yoktur. Avrupa Birliği'ne (AB) üye ülkeler avukatlık hizmetinin özgür dolaşımı ile ilgili 1977 tarihli Direktifle avukatlık yapma hakkını yalnızca kendi vatandaşlarına tanıyan kuralı yumuşatmışlardır. Buna göre "ilgili kabul ülkesinde, yargı organlarında ve kamu kurumları önünde bir müvekkilin temsil veya savunmasıyla ilgili olarak gösterilen avukatlık çalışmaları, bu ülkede ikamet etmekte olan avukatlar için öngörülmüş koşullarla yürütülür. Ama söz konusu ülkede ikamet zorunluluğu ve bir meslek kuruluşuna üyelik aranmaz". Bu biçimde çalışan avukat, öz olarak bağlı olduğu meslek kuruluşunun kendisine getirdiği yükümlülükler yanında kabul ülkesindeki meslek kurallarına da uymak zorundadır. Alman Avukatlık Yasasında bu Direktife koşut düzenleme yapılmıştır. Ancak federatif yapısı gereği yerel* koşulu bulunduğundan her eyalette temsil için avukatın ayrıca izin alması gerekmektedir.

Almanya'da Avukatlık Mesleğine Kabul aynı zamanda hem Avukatlığa hem de belirli bir mahkemeye kabul edilmeye başlamaktadır (Yurtcan, 1982). İsviçre'de ise Federal Mahkeme, vatandaş olma koşulunu anayasaya aykırı bulmuştur, İsviçre'de de tüm kantonlar için geçerli bir avukatlıktan da söz edilemez. Mesleğe kabul için her kantonda ayrı ayrı başvuruda bulunmak ya da ruhsat alınan kanton dışındakiler de yetkili kurumdan izin almak gerekmektedir (Sungurtekin, 1995).

Avrupa'da da Avukatlık Mesleğine Kabulde, Türkiye'dekine benzer düzenlemeler (iyi ahlâk medeni hakları kullanma ehliyeti bulunmak, hukuk fakültesi bitirmek, avukatlık stajını bitirmek, avukatlık sınavını başarmak) yer almaktadır. Asıl farklılığı yaratan ise bu düzenlemelerin uygulanması sonucu ortaya çıkan avukatlığı, meslek olarak seçenlerdeki niteliklerdir. Örneğin Avusturya'da hukuk öğrenimi 4 yıl (8 semestr) sürmektedir, ilk iki semestr, hukuk öğrenimine başlayabilmek için baraj kabul edilmekte; baraj semestrelere sonunda yapılan sınavı başaranlar, 6 semestre süren öğreniminin ikinci kısmına geçebilme hakkını elde etmektedirler, ilk sınav sözlü, diğerleri hem yazılı hem sözlüdür.

Hem yazılı hem sözlü olan bitirme sınavlarını başaranlar master yapmış sayılarak hukuk fakültesinden mezun olmaktadır. Öğreniminin sonunda her öğrenci bitirme tezi hazırlamaktadır. Yalnızca master veya doktora ünvanlarını almış olanlar, avukatlık yapabilmektedir. Ancak bu 7 yıllık bir stajın yapılmasını gerektirmektedir. Bu staj özel bir eğitim biçiminde değil mesleği uygulama biçiminde olmaktadır. Bu sürenin en az 9 ayı mahkemede, 5 yılı avukat yanında geçmektedir. Geri kalan süre ise, noter veya bir vergi uzmanı yanında tamamlanmaktadır. Doktora yapmış olanlar için staj süresi 6 yıl olup; bunun en az 4 yılı avukat yanında olmaktadır. Bu sürelerin sonunda bir avukatlık sınavı yapılmaktadır (Özkent, 1991).

İsviçre'ye bakıldığında örneğin Lozan Kantonunda avukatlık sınavına ilişkin 13.4.1932 tarihli tüzükle sınavın teorik ve uygulamaya yönelik olmak üzere iki kısımda yapılacağı belirmektedir. Sınavın teorik kısmı, genel hukuk öğretisi, Roma - Alman ve İsviçre hukuk tarihleri, Roma ve Alman özel hukukunun genel ilkeleri, İsviçre Medeni Yasası ile Borçlar Yasası, ticaret ve kıymetli evrak hukuku, ceza hukuku, medeni usul hukuku ve ceza usul hukuku, genel kamu hukuku ile devletler hukuku dallarında yapılan yazılı sınavda üç adet konu üzerinde çalışma biçimindedir. Yazılıda yeterli görülürse aday, sözlü sınava alınmaktadır, İsviçre'deki üniversitelerin birinden hukuk doktoru unvanı almış olanlar, avukatlık ruhsatı almak isterlerse, teorik sınava girmelerine gerek bulunmamaktadır. Uygulamaya yönelik sınavı vermeden önce, ruhsat almak için başvurmuş olan adayın bir yıllık stajını tamamlaması gerekmektedir. Bunun için en az 9 ay bir avukatlık bürosunda çalışmaktadır. Bu stajdan sonra ruhsat için başvuran aday, yazılı sınavı verdiği kantonda uygulama sınavı için kaydolmaktadır. Bu sınavda İsviçre'nin ve kantonun özel hukuku, medeni usul, icra ve iflas, ceza, ceza usul, kamu ve idare hukuku dallarındaki bilgisi ölçülmektedir. Sınav yazılı ve sözlü olmak üzere iki kısımdır. Aday her biri dört saat süren dört adet konu çözmektedir. Aday yeterli görülürse, hemen sözlü sınava alınmaktadır. Başarılı olamazsa, sınav komisyonu ne gibi koşullar altında ve ne zaman yeniden sınav için kaydolacağını bildirmektedir. Bekleme süresi en fazla bir yıldır. Teorik ve uygulamaya yönelik kısımdan üç defa başarısız olduğunda aday, artık sınav için kayda kabul edilmemektedir. Sınav, yılda 4 kez yapılmaktadır. Komisyon dördü yargıç ve birisi de eylemli bir biçimde avukatlık yapan toplam beş kişiden oluşmaktadır. Üyeleri, İsviçre Kanton Mahkemesince belirlenmektedir. Komisyon sınavı başarılı olarak nitelerse, Kanton Mahkemesine rapor sunmakta ve ruhsat verilmesi isteminde bulunmaktadır. Komisyon bağımsızdır. Mahkemenin denetimine tabi değildir. Karan bozulamamaktadır (Sungurtekin, 1999).

Fransa'da temel farklılık, bir hukuk fakültesi öğrencisinin, avukat unvanını edinebilmesi için izleyeceği eğitim aşamalarında kendini göstermektedir. Avukatlık meslek eğitimi daha hukuk fakültesinde iken başlamaktadır. Hukuk Fakültelerinin bünyesinde kurulu bulunan "Usul Hukuku Enstitüleri (IEJ)" bir yıl boyunca avukatlık mesleğini seçmek isteyen öğrencilere uygulama ağırlıklı ve nitelik olarak temel hukuk derslerini izleme olanağı tanımaktadır. IEJ'in özelliği, avukat olmak isteyen öğrencileri, fakülte bittikten sonra izlemek zorunda oldukları Baro Meslek Eğitim Okulu giriş sınavlarına hazırlamaktır. Bu enstitüyü bitiren öğrenci, üniversite seçme ve yerleştirme sınavlarına benzer bir sınava girmektedir. Bu sınavda Avukatlık Okulu için gerekli puanı kazananlar okula girme olanağı bulmaktadırlar. Burada ikinci aşamada, hukuk fakültesini bitiren bir kişinin avukatlık mesleğine doğru atacağı temel adım olan Barolar Meslek

Eğitim Okulları devreye alınmaktadır. Bu okula yazılan bir kişi ön stajyer olarak kabul edilmektedir. Bu okulların sayılan tüm Fransa'da 16'dır. Bu okullar gelecekte avukat olacak kişinin en geniş biçimde ve doğrudan mesleki alanda yetiştirilmesini öngören genel bir eğitim programını uygulamaktadırlar. Okulun pedagojik özelliği, üniversitede elde edilen bilgiyi mesleki uygulamaya uyarlamasıdır. Okul, 12 aylık bir süreyi kapsamaktadır. Eğitim dönemi içinde 5 haftalık bir dinlenme öngörülmüştür. Katılım zorunludur. Katılım aksarsa disiplin yaptırımları uygulanmaktadır. Eğitim, uygulama çalışmalar, pedagojik atölye çalışmaları, konferanslara katılım ve bu arada doğrudan ya da dolaylı meslekle ilgili okul dışı stajlara katılım biçiminde yürütülmektedir. Okuldaki uygulamalar, konferans ya da atölyeler biçimindedir. Sürdürülen mesleki eğitimler ise konuları bakımından altı temel birime ayrılmaktadır : Bunlar (1) Temel meslek ilkeleri, (2) Yazıhanede avukat, (3) Adliyede avukat, (4) Sözleşme teknikleri, (5) Yabancı dil, (6) Bilgisayar kullanımı. Bitirme sınavı öncesinde her öğrenci, bir staj raporu hazırlamak zorundadır. Bu raporun ilk kısmında öğrenci gerek avukat yazıhanesindeki iç stajda olsun, gerekse dış stajda olsun, etkinliklerini 5 sayfada özetlemektedir, ikinci kısım ise ana başlığa ayrılmakta; öğrenci yaşadığı bir olayı, 30 ile 50 sayfada sunmaktadır. Konu öğrenci ile yanında staj yaptığı avukat tarafından ortaklaşa belirlenmektedir. Yalnızca teorik olan konular kompozisyon konusu yapılamamaktadır. Sonunda öğrencinin avukat olma ve mesleği uygulama yetkinliğine kavuşup kavuşmadığını değerlendirmek üzere bir dizi sınav yapılmaktadır. Le Certificat d'Aptitude a la profession d'Avocat (CAPA) diye adlandırılan bu sınavda öğrenciden, öncelikle, tanınan beş saatlik bir süre içinde verilecek bir sözleşme metni ya da dava dosyasının, Yargıtay içtihadının yorum ve tartışmasını yapması istenmektedir. Gereksineceği yasa metinleri ve diğer belgeleri kullanma hakkı tanınmaktadır. Sınav kağıtları biri profesör diğeri okul eğitim kadrosunda görevli bir avukat tarafından okunarak değerlendirilmektedir. Daha sonra sözlü sınav yapılmaktadır. Burada amaç, öğrencinin savunma tekniğini kazanmış olup olmadığının anlaşılmasıdır. Üç saatlik bir hazırlanma süresi tanınmakta; daha sonra da onbeş dakika içinde savunması istenmektedir. Bu iki aşamadan sonra öğrenci meslek kuralları sınavından geçer. Bu sınav sözlüdür. Bunların dışında bir de yabancı dil sınavı yapılmaktadır. En sonunda öğrenci, bir jüri önünde daha önceden hazırlamış olduğu staj raporunu (bitirme tezini) savunmaktadır. Bütün bu aşamaları başarıyla tamamlayan öğrenci diplomasını almaktadır. Ancak, Avukatlık Okulunu bitirmek, diplomayı almak, adaya avukatlık hakkını vermemektedir. Aday, Baronun, avukatlar listesine doğrudan yazılamaz. Okuldan alacağı diploma, kişiye ancak Baronun Stajyer Avukatlar Listesine yazılma hakkını ve olanağını sağlamaktadır. Avukat olabilmek yani Baronun avukatlar listesine yazılabilmek için iki yıl bir avukat yazıhanesinde stajyer avukat olarak çalışması gerekmektedir. Aday bu iki yıl boyunca işbirlikçi olarak, davalara çıkmakta ve mesleğini uygulamaktadır. Aynı zamanda Avukatlık Okulundaki konferanslara ve diğer programlara katılmayı sürdürmektedir, iki yıllık bu staj bittikten sonra üyesi olduğu Baronun Avukatlar Listesine yazılmakta ve büro açabilmektedir (Coşkun, 1995).

4.2. ABD

ABD'de, Avukatlık Mesleğine Kabul için genel olarak eğitim ve sınav koşulu her eyalette kabul edilmekle birlikte diğer koşullar değişiktir. Eğitim koşulu dört yıllık kolej eğitimi sonrası üç yıllık hukuku öğrenimi ile gerçekleştirilmektedir. Sınav

koşulu ise her eyalette farklı düzenlenmekle birlikte o eyaletin hukuk kurallarına ilişkin genel bilgi ölçülmektedir. Ancak kimi eyaletlerde eğer o eyaletin hukuk fakültelerinden birini bitirmiş iseniz Baro sınavına girme zorunluluğunuz bulunmamaktadır. ABD'de, Türkiye'deki benzeri bir avukatlık stajı yapılmamaktadır. Bunun yerine avukat olduktan sonra son gelişmeleri izlemek ve güncelliği yakalamak açısından her yıl belirli sayıda kursa katılmak gerekir. Bu gereği yerine getirmeyenler avukatlık lisansını kaybetmektedirler (www.abanet.org).

Bu genel açıklamadan sonra örnek olarak seçilen New York Eyaletinde Avukatlık Mesleğine Kabul koşulları aşağıdaki gibidir New York Eyaletinde, Avukatlık Mesleğine Kabul için sınav koşulu bulunmaktadır. Bu sınava girecekler, hukuk eğitimi açısından dört grupta değerlendirilmektedir : (1) ABD Barolar Birliği tarafından onaylanmış hukuk fakültelerini bitirmiş olanlar, (2) ABD Barolar Birliği tarafından onaylanmamış hukuk fakültelerini bitirmiş ve en az kabul görmüş yargı yerlerinde beş yıl uygulama yapmış olanlar, (3) Hukuk fakültesinde ve bir hukuk bürosunda belirli süre çalışmış olanlar, (4) Yabancı hukuk fakültesini bitirmiş olanlar. Yabancı hukuk fakültesini bitirenlerin hem hukuk hem de dil bilgileri ayrıca değerlendirilmektedir. New York Eyaleti baro sınavında başarılı olan adaylar ayrıca MPRE (Multistate Professional Responsibility Examination) olarak bilinen ikinci sınava girmektedirler. Ayrıca sınavlara girecek adayların 21 yaşını tamamlamış olmaları gerekmektedir (www.nysba.org).

ABD yargılama sistemi, "çekişme" üzerine kurulmuş olmakla birlikte bugün artık avukatlar "bir şeyi çözümülemeyen karşı temsilciler" değil; olguda, "sorun çözücüler" olarak çalışmaya başlamışlardır. Örneğin bu yaklaşımı benimseyen Columbia Hukuk Fakültesi, mesleğin yapılmasında etik kuralların öğretilmesi ve 25 yıllık geçmişi bulunan "klinik programları" ile gerekli bilgileri, profesyonel bakış ve beceriyi öğrencilerine kazandırmaya çalışmaktadır.

5. Değerlendirme

Şu ana dek olan hukuku, olması hedeflenen ve değişik hukuk sistemleri olan, çağdaş ülkelerdeki uygulamaları ele aldık Bir başka deyişle geçmişi konuştuk. Bu noktadan sonra ise gelecek zamanda düşünmek istiyorum. Bu nedenle değerlendirmeme Albert Einstein'ın bir sözü ile başlamayı doğru buluyorum : "içinde bulunduğunuz durum, anlayışınızın bir sonucudur. Anlayışınızı değiştirmedikçe içinde bulunduğunuz durumu değiştiremezsiniz." O halde gereksinimiz olan şey başlarken de söylediğim gibi dünü mükemmel yapmak yerine gelecek zamanda düşünebilmek için yeni bir gözle bakmaktır. Avukatlığın benzeri bir çok çoğulcu örgütlenmeler gibi yarattığı toplumsal bir takım etkiler bulunduğu ilişkin gözlem, bir toplum mühendisliği olduğuna ilişkin görüşü güçlendirmektedir. Bu etkiye Romalı Hukukçular, "vahşi hayvan doktrini" adını koymuşlardır. Romalı Hukukçulara göre "Aslan kafesinden çıkarsa bakıcısı sorumludur". Eş deyişle örgütlerin üyelerinin eylem ya da eylemsiz kalmalarından dolayı kusurlu olup olmamalarının önemi yoktur. Doğaları gereği yarattıkları etkilerden sorumludurlar (Drucker, 1996). Böylesine toplumsal bir etki yaratan örgütlenmenin kurgusunu yapan Baro'nun da avukatlar üzerinde geniş bir denetim uygulaması zorunludur. Bu örgütlenmenin yaratacağı etkiyi üzerine düşen toplumsal işlevini gereği gibi yerine getirebilmesi için gerçekten belirli oranda sınırlamak aynı zamanda Baro'nun görevidir. Ters durumda işleyişte hatalar çoğalacaktır. Bu denetim nasıl gerçekleşmelidir?

Avukatlık Mesleği ve doğal uzantısı olan Baro, günümüz örgütlenmelerinin

çoğunun yapısı ve kültürüne koşut olarak geleneksel ve geleceğe hiç de uygun olmayan bir yaşam ve çalışma anlayışını sürdürmekte ve hatta bazen bunu dayatmaktadır. Loca kültü olarak adlandırılabileceğimiz bu yapılar sözde yalnızca "doğru" insanları üye alır, onlara törensel giysiler giydirebilir, rozet takar ve yemin ettirirler. Bu kültürler içerisinde geleceğe son derece saygı gösterilir, sınıf ya da cemaat çıkarları korunur. Bunlara üyelik güç, sosyal statü, etki ve ayrıcalık sağlar. Bu yapılan ile değişime ayak uyduramadıkları için sahneyi hızla terk ederler.

Bu durum tümüyle geleneksel doğal ayıklanma kuramına da uygundur. Bugün hukuk düzenine ve yargıya ve de onun bir unsuru olan avukatlara karşı kamuoyunun büyük bir kısmının güven ve saygısını kaybetmiş olması bu loca kültürünün gerilemekte olduğunu kesin göstergesidir. Adaletin gecikmesinin veya hiç yerini bulmamasının, meslek ilkelerine gevşek yaklaşımın altında bugünkü yapı ve uygulamaları yatmaktadır. Eski loca ve benzeri örgütlenmeler ortadan silinirken yerlerine hangi tür örgütlenmelerin geçmesini istersiniz? Baro hangi amaçlara hizmet etmelidir ?

En geçerli yaklaşım bugünden yarına Avukatlık Mesleğini yeni çağa uyumlu yaşatacak ve önderlik yapacak insanları yetiştirmektir. Bunu ise "kuşaklar arası öğrenme" yaklaşımıyla başarabiliriz (Geus, 1998). Buna da avukatlara gelecekte yansıtılmalarını istediğimiz değerleri özümsetmekle başlarız. Bu değerlere, eğitim ve alıştırma, mesleki deneyim ve kendini yetiştirme ekseninde kurulu bir süreç yardımıyla ulaşılır. Latince'de eski bir özdeyiş vardır : "Non schola sed vita discimus (Okul için değil, yaşam için öğreniriz). Avukatlık Mesleğinin temelini oluşturan hukuk öğretiminin yetersizlikleri konusu hemen her fırsatta dile getirilmektedir. Böylesi bir ortamda yetişenler, doğal olarak fakülteyi bitirdikten sonra, bugün için Avukatlık Mesleği açısından, kendilerini geliştirmelerine olanak sağlayacak herhangi bir yapının da bulunmayışı nedeniyle bir İngiliz özdeyişini "Kanunu bilmemek mazeret sayılmaz, ancak bunun tek istisnası avukatlardır" (Özay, 1995) neredeyse haklı çıkarmaktadırlar. Bugün artık geçerli öğrenme biçimi, sürekli geleceği yeniden yaratma yönündedir. Bu tür öğrenmenin temelini olaylarla ilgili yapılandırılmış açık bilgi paylaşma süreci oluşturmaktadır. Eylem (karar) sonrası değerlendirme için veri toplama, bilgiyi yaratma ve dağıtma için kısa ve sonrasında uzun erimli uygulamaya gereksinim vardır. Her seferinde sıfırdan başlamak yerine daha önceki kararlardan yararlanmayı sağlamak için veri tabanı oluşturulması, anlaşmazlıkları uyuşmazlığa taşımadan ya da mahkemede sonuçlandırmadan çözmenin en iyi yöntemlerinin bulunması avukatın temel işlevi olmalıdır. O halde 21. yüzyılın gereksinim duyduğu avukatı nasıl tanımlarız ?

6. Sonuç

Yeni çağa uyum gösteren bir Baroya ve Mesleğe ulaşabilmenin temel koşulu yüksek nitelikleri olan insanların, kabul görmüş ortak değerlere sahip olmasından geçmektedir. En sonunda her şeyin insana bağlı bulunduğunu ve farkı yaratanın insan olduğunu bilerek davranmalı; değişim ve dönüşümün ana harcına gereken önemi vermeliyiz.

1) Avukatlık Mesleği yeni bin yıldaki geleceğe odaklanarak değişimi başlatmalıdır.

2) Avukatlık Mesleğine Kabulde nitelikli kişiler avukat olarak Baro'ya alınmalıdır.

3) Bilgi Çağına uygun nitelikler belirlenerek çıta yükseltmelidir.

4) Baro denetimi avukat adayının hemen staj başvurusuyla birlikte başlamalı ve meslek yaşamı süresince artarak sürmelidir.

(5) Mesleğe kabul edilecekler için yaşamı hedef alan sürekli bir öğrenme stratejisi geliştirilmelidir.

6) Öğrenme biçimi değiştirilmeli; eylemden (karardan) öğrenen ve bunu paylaşan ortak akıl oluşturulmalıdır.

7) 21. yüzyılda, toplumsal etki ve sorumluluklarının bilincinde; sorgulayabilen, geniş kişisel bakış açısı olan ancak gördüklerini: ve öğrendiklerini, değerlerine uygun biçimde birbirine bağlayabilen, hızla ve yürekli karar alıp, uygulayabilen avukatlar yetiştirmelidir.

8) Ve sonunda yine ve yeniden düşünmelidir. NE OLDU ? NE OLMADI ? VAR OLAN DURUMU NASIL ETKİLEYEBİLİRİM?

Sevgili dinleyiciler, sözlerime son verirken, kimilerinizin duyduklarınız için bunlar yeni şeyler değil dediğinizi duyar gibiyim. Onlara Gothe'nin şu sözlerini hatırlatmak isterim ki: "Yalnız bilmek yetmez, uygulamak da gerek" Yalnız istemek yetmez yapmak da gerek

Saygılarımla. (Alkışlar)

Oturum Başkanı

Sadece kulağa değil göze de hitap eden sunumunuzdan ötürü teşekkür ediyorum. Ayrıca, süreye gösterdiğiniz duyarlılıktan dolayı da teşekkür ediyorum.

Hukuk Kurultayı 2000'in başladığı ilk günden beri çok yoğun ilgiyle izlenen oturumlarını yaşıyoruz. Gerçekten çok başarılı bir organizasyon. Buna, avukat meslektaşlarımız, savcı, yargıç meslektaşlarımız. Üniversite öğretim üyeleri, hukukçu olmamakla beraber, toplumda hukuka duyarlı olan kesimlerin gösterdiği ilgiyi ekleyebiliriz. Tabii ki Baro Başkanlarımızın bu konudaki duyarlılığı çok önemli. Basınımızın, yazılı ve görüntülü basın yayın organlarının duyarlılığı önemli. Bence duyarlılığı biraz eksik kalan bir kurum var, Türkiye Büyük Millet Meclisi. Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerimiz buna pek fazla ilgi göstermediler; ancak, büyük bir mutlulukla ifade edeyim, bu oturumda, iki tane Türkiye Büyük Millet Meclisi üyemiz var. Birisi, bu oturumun son kısmında dinleyeceğimiz, sunuculuk yapacak olan Amasya Milletvekilimiz Sayın Ahmet İYİMAYA, bir diğeri de değerli dostum, avukat, Denizli Milletvekili Mehmet Gözlükaya; kendilerine teşekkür ediyor, hoş geldiniz diyorum.

Sunucunun sunduğu konuyla ilgili tartışmasını yapmak üzere, sözü Sayın Sadık Erdoğan'a veriyorum.

Buyurun.

Av. Sadık Erdoğan

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu Sayman Üyesi

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

AVUKATLIK MESLEĞİNE KABUL" Konulu Sayın Çağrı Bağatur'un Bildirisi Hakkındaki Görüşlerim.

Sayın meslektaşım Çağrı Bağatur, sunduğu bildiride öncelikle avukatlık mesleğinin tarihsel gelişimini anlatmış, yurdumuzda yasal düzenlemeler açısından "AVUKATLIK MESLEĞİNE KABUL" konusunu 1136 sayılı Avukatlık Yasasında yer aldığı şekliyle incelemiş, bu konudaki Türkiye Barolar Birliği ve Danıştay Kararlarını gözden geçirmiş, Avrupa Birliği ve Amerika Birleşik Devletlerindeki uygulamaları araştırmış ve değerlendirmesinde avukatlığı bir toplum mühendisliği saymanın güçlü bir görüş olduğu ve Baronun da avukatlar üzerinde geniş bir denetim uygulamasının şart olduğu sonucuna ulaşmıştır.

"Baro hangi amaçlara hizmet etmelidir" sorusuna da "En geçerli yaklaşım bugünden yarına avukatlık mesleğini yeni çağa uyumlu yaşatacak ve önderlik yapacak insanları yetiştirmektir. Bunu ise "Kuşaklar arası öğrenme" yaklaşımı ile başarabiliriz. Buna da avukatlara gelecekte yansıtılmalarını istediğimiz değerleri özümsetmekle başlarız. Bu değerlere, eğitim ve alıştırma, mesleki deneyim ve kendini yetiştirme ekseninde kurulu bir süreç yardımıyla ulaşılır" diye cevap vermektedir.

Sayın Bağatur, 2000'li yıllarda avukatlığın değişimini arzulamaktadır. Avukatlığa kabulde nitelikli kişilerin Baroya alınmasını, bilgi çağına uygun nitelikler belirlenerek çitanın yükseltilmesini istemektedir. Baro denetiminin avukat adayının staj başvurusu ile beraber başlamasını ve meslek yaşamı süresince artarak sürmesini, mesleğe kabul edilecekler için yaşamı hedef alan sürekli bir öğrenme stratejisi geliştirilmesini, öğrenme biçiminin değiştirilmesini, eylemden öğrenen ve bunu paylaşan ortak akıl oluşturulmasını istemektedir. "21 .yüzyılda toplumsal etki ve sorumlulukların bilincinde, sorgulayabilen, geniş kişisel bakış açısına sahip olan, ancak gördüklerini ve öğrendiklerini değerlerine uygun biçimde birbirine bağlayabilen, hızla ve cesaretle karar alıp, uygulayabilen bir avukat yetiştirmelidir" diye düşünmektedir.

Meslektaşımın bu görüşlerinin çoğuna katılmamak mümkün değil. Ama bir kısmı zaten şu anda da geçerli ve uygulanan istemler değil mi? Bugüne kadar Barolar gerekli denetimleri yapmadı ve dar bir denetim mi uyguladılar? Nitelsiz kişiler mi avukatlığa alındılar? Baro denetimi avukat adayının staj başvurusuyla başlamıyor mu? Meslek yaşamı boyunca artarak sürmüyor mu? Mesleğe kabul edilenlerde sürekli bir öğrenme stratejisi geliştirme ana hedef değil midir? Toplumsal etki ve sorumluluklarının bilincinde, sorgulayabilen, geniş kişisel bakış açısına sahip olan, ancak gördüklerini ve öğrendiklerini değerlerine uygun biçimde birbirine bağlayabilen, hızla ve cesaretle karar alan ve uygulayabilen bir avukat yetiştirme istemi kanımca özlenen bir avukat kimliği değil, olması gereken bir avukat kimliği değil midir?

Şimdi de kısaca değinmek istediğim birkaç husus var.

Türkiye'de avukatlıkla ilgili ilk yasa 1924 tarihli "Mahamat Yasası"dır. Avukatlık bu yasa ile meslek olmuştur. Bu yasa 3-4 kez ufak değişikliklere uğramış ve 1938 tarihinde 3499 sayılı yasa ve son olarak da bugün yürürlükte olan 1969 tarih ve 1136 sayılı yasa bu ilk yasanın yerini almıştır.

1136 sayılı yasada avukatlığa kabul şartları 3 ve 4 maddeler arasında tek tek sayılmıştır. Bildirisini sunan meslektaşım bunlara geniş olarak değindi ve saydı. Tekrardan kaçınıyorum.

Şu anda Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde görüşülen ve kısa zamanda yasalaşmasını arzuladığımız "Avukatlık Yasa Tasarısı"nda bu koşullara ek

olarak "avukatlık sınavını başarmış olmak" koşulu getirilmektedir. Bizce de uygundur. Acaba sayın Çağrı Bağatur arkadaşımın "nitelikli Avukat" istemi böyle bir sınavla bir nebze giderilmiş oluyor mu?

Mesleğimizin gelişimini engelleyen hususlardan birisi de mesleğimiz üzerinde Adalet Bakanlığının vesayetinin var oluşudur. Mevcut yasa Barolara bağımsızlık tanımamıştır. Yasanın gerekçesinde "Barolar Birliğinin kurulmuş olması dahi, Adalet Bakanlığı'nın Barolar ve avukatlar üzerindeki yetkilerinin tamamen ortadan kalkmasını gerektirmeyecektir. Anayasanın 122.maddesi gereğince idari hiyerarşiye tabi olmaları tabii ve hatta zaruri bulunan Türkiye Barolar Birliği'nin ve Baroların Adalet Bakanlığı ile hiçbir ilgisi olmamasını düşünmek caiz değildir" denerek bağımsızlığın olmadığı açıkça belirtilmektedir. Yeni Anayasamızla hakimlerin bağımsızlığı ve teminatı sağlandı. Savcıyı tayin edemeyen Adalet Bakanlığı'nın avukatlığa kabul ve disiplin konularında "son söz" sahibi olmasının izahı yoktur.

Çıkacak olan yasada bu vesayet konusunun da düzeltileceği umudumuzu halen sürdürüyoruz, ilgililerle görüşmelerimizde bu yönde olumlu adımlar atmış durumdayız.

Türkiye Barolar Birliği kararlarının "mesleğe kabul" açısından yerleşik içtihatlarla dönüştüğünü de görmekteyiz.

Örneğin;

-Yabancı Hukuk Fakültelerinden mezun olanlardan denklik sınavı vermeyenlerin baroya kayıt isteği için başvuru reddolunmaktadır.

-Staj döneminde stajla bağdaşmayan işte çalıştığı saptananların adı Baro levhasından silinmekte ve stajları hükümsüz sayılmakta ve ruhsatnamelerinin iptaline karar verilmektedir. Bildiri sunan arkadaşım gibi düşünmüyorum. Bence doğrudur.

-Yargıç iken meslekten çıkarılmasına karar verilen başvuru sahibinin Baroya yazılma istemi reddolunmaktadır.

Avukatlık Mesleğine Kabul ile ilgili Danıştay kararları da Türkiye Barolar Birliği'nin kararlarıyla uygunluk ve paralellik içindedir.

Türkiye Barolar Birliği Dergisinin son sayısında editörün köşesinde "yaşamayı yaşama hakkından" bahsettim. Bu hak insanın doğasında olması gereken "yaşama hakkının" vazgeçilmez bir uzantısı idi. Savunma ve savunulma hakkı da yaşama hakkının vazgeçilmez bir uzantısıdır. Böylesine değer biçilemeyecek bir hakkı yerine getirecek olanlar da, elbette üstün nitelik ve meziyetlere sahip olmalıdırlar, işte bundan dolayıdır ki, avukatlık yasasının "avukatlık mesleğine kabul" ile ilgili kısmı hayati önem taşımaktadır. Bu maddelerin yorumunu kelimelerden arındırmalı, sadece bu maddelere lafzi uygunluk hedef olmamalıdır.

Ben önümüzdeki yıllara umut yılları olarak bakmıyorum. Bizler ve çocuklarımız 21.yüzyılı da yaşayacağız. Bugüne kadar yaşanan ve yapılanlara tarihte kaldı veya geride kaldı gözü ile bakmak bana pek hoş gelmiyor, insanlar yaşadıkça hedef hep en iyiyi bulabilmek çabası olacaktır. Bu, yaşamın kendisindeki doğal yapıda zaten var olanıdır. Yapılanlar yapıldı, yapılacaklar ise bu yapılar üzerine yapılacaktır.

Mükemmeli aradım. Tamam dediler. Ama gösteremediler.

Saygılarımla

(Alkışlar)

Başkan

Teşekkür ederim Sayın Erdoğan.

ikinci tartışmacımız Sayın Özdemir Özok'a söz veriyorum.

Buyurun Sayın Özok

Av. Özdemir Özok

Türkiye Barolar Birliği Genel Sekreteri

Son tartışmacı olmak, onları izlemek durumunda olduğum için, başta Sayın Başkanın eleştirisini aldık, bir de değerli Bağatur bir fıkrayla girdi; ama son derece güzel şeyler söyledi, gelecekte odunları son derece güzel .ölçülü istif edeceği anlaşılıyor.

Tabii, değerli arkadaşımız bildirisini sunduktan sonra, yıllardır mesleğin içerisinde olan bir meslek üstadımız da bu konudaki görüşlerini ifade etti, doğrusu, bana pek fazla söylenecek bir şey kalmadı; ama, ben, değerli Bagatur'un söylediklerini tekrar etmeden ve Sayın Erdoğan'ın da söylediklerini yinelemeden birtakım yeni konulara dikkatinizi çekmek istiyorum. Bu girişten sonra, öncelikle, hukuk kurultayı 2000 etkinliğini düzenleyerek, hukukumuzun ve mesleğimizin temel sorunlarını tartışmaya açan Ankara Barosu Başkanı ve Sayın Yöneticilerine, Kurultay hazırlama ve yürütme kurulu üyelerine, bu güzel ve anlamlı çalışmalarından dolayı yürekten teşekkür ediyorum. Tabii, bu güzel kurultayı anlamlı kılan, gerçekten çok seçkin ve gerçekten çok etkin, özgün kişilerin, burada gelip, üç dört gündür bu kurultayı gerekli duyarlılıkla izlemiş olması da bu kurultayın ne kadar anlamlı, ne kadar güzel ve ne kadar aranan bir kurultay olduğunu ortaya koyuyor.

Değerli konuklar, 2427 sayılı yasa, Türk soylu ama yabancı uyruklu kişilere Türkiye'de çalışmak ve ilgili meslek kuruluşlarına girme olanağını tanımıştır. Dolayısıyla bu yasa yeniden değerlendirilerek tabii I 136 sayılı avukatlık yasasının aradığı koşullar mevcutsa, bu kişilerin barolara avukat olarak yazılmasına ya da stajyer olarak alınmasına olanak vardır.

Değerli arkadaşlar, yine önümüze gelen çok değişik durum ve konu da Uluslararası Ahmet Yesevi Türk Kazak Üniversite mezunlarının durumu. Bu, Uluslararası Ahmet Yesevi Türk Kazak Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun olan bir arkadaşımız Antalya Barosuna başvurarak stajyer olarak yazılmasını istemiş. Antalya Barosu Başkanlığı Türk hukuk fakültelerine denklik koşulu olup olmadığını avukatlık yasasında düzenlenen hüküm doğrultusunda araştırmış, bir görüş bildirmek üzere Türkiye Barolar Birliğinden sormuş. Antalya Barosunun bu sorusu üzerine, biz de, gerçekten, bu Uluslararası Ahmet Yesevi Türk Kazak Üniversitesi Hukuk Fakültesinin bizim fakültelerimizle, Türkiye'deki hukuk fakülteleriyle denk olup olmadığı konusunda, en yetkili kurum olarak YÖK'ün yanıt vereceğini düşünerek YÖK Başkanlığına, Ahmet Yesevi Uluslararası Türk Kazak Üniversitesinin Türk hukuk fakültelerine denk olup olmadığını sorduk Değerli arkadaşlar, değerli konuklar; YÖK bize yazdığı ilk yazıda bunun tamamen bir tüzükle kurulduğunu ve Türk-Kazak Devletlerinin arasında bir uluslararası anlaşma doğrultusunda kurulduğunu, bu nedenle kesinlikle Türk mevzuatının okunmadığını, Türk hukuk fakülteleriyle denk olmasının mümkün olamayacağını, bu nedenle bu kişilerin hem avukat olarak mesleğe kabullerinin olanaksız olduğunu hem de stajyer olarak staj yaptırılamayacağını, ayrıca bununla kalmayarak, hakimler savcılar yasasında da aynı davranarak hakim ve savcı da olamayacaklarını ve noter de olamayacaklarını bir yazıyla bildirdiler. Biz de bunun üzerine bu kaynak yazıya dayanarak konuyu Antalya Barosuna ilettik,. Ancak aradan geçen on gün -on beş gün sonra bu kez YÖK Başkanlığı aynı uluslararası sözleşme ve tüzükten bahsederek, hayır bu Uluslararası Türk Kazak Ahmet Yesevi Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun olanlar Türk hukuk fakülteleriyle denktir, lütfen arkadaşın staja başlaması konusunda gerekli işlemi yapın diye, bize yeniden yazı gönderdi. Değerli arkadaşlar, mesafe alınmıştı ve Antalya Barosu bu konuda olumsuz bir karar vermişti, ilgilisi karara itiraz etmişti ve karar Barolar Birliği Yönetim Kuruluna gelmişti. Barolar Birliği Yönetim Kurulu, yapmış olduğu inceleme sonucunda, bu Uluslararası Ahmet Yesevi Türk Kazak Üniversitesi Hukuk Fakültesinin gerek müfredat olarak gerek orada okunan dersler olarak kesinlikle ülkemizdeki hukuk fakültelerinin dengi olamayacağı ve aynı eğitimi veremeyeceği kanısına vararak itirazı reddetti ve de Antalya Barosunun kararı doğrultusunda karar verdi. Değerli konuklar, bunun üzerine - biliyorsunuz, vesayet nedeniyle- bizim kararlarımız itiraz reddedildiği için Adalet Bakanlığına gitti. Adalet Bakanlığı bunun uygun olmadığı görüşüne vardı ve kararlarımızı kaldırdı, kararımızı onamadı. Biz de bir üst yazıyla, dosyayı Antalya Barosuna yolladık Biz bir vesayet makamımız olarak karara uyduk, Antalya Barosunda staja başladı. Bu arada biz Türkiye Barolar Birliği olarak konuyu idari yargıya

götürme konusunda karar verdik ve değerli yönetim kurulu üyesi arkadaşlarımızın da fikir birliğiyle, Adalet Bakanlığının bu konudaki kararını Danıştay'a götürdük ve işlemin iptali, doğrultusunda dava açtık. Tabii idarenin verdiği yanıttan, savunmadan sonra yürütmenin durdurulmasına karar verildi; ama belirli bir mesafe alındı. Bu arada, yargılamanın sonunda: - değerli arkadaşlar, karan ve dosyayı buraya getirdim, ilgi duyan arkadaşlar olursa detaylı bilgi verebilirim - Danıştay 10 uncu Dairesi, 3.1 1.1999 gün ve 99/1287 sayılı kararıyla Uluslararası Ahmet Yesevi Türk Kazak Üniversitesi Hukuk Fakültesini, Türk hukuk fakültelerinin mevzuat bakımından, içerik bakımından dengi olamayacağı sonucuna vararak Adalet Bakanlığının işlemini iptal etti.

Değerli konuklar, Antalya'da biz bunu yakaladık, Antalya Barosunun duyarlılığı nedeniyle, bu arkadaşımız, daha çok zaman kaybetmeden yakalandı; ama Konya'da aldığımız haberlere göre, İsparta'da ve yine birkaç ilde Uluslararası Ahmet Yesevi Türk Kazak Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun olan gençlerin staj yaptığını öğreniyoruz. Tabii, bu ruhsat verilme döneminde önümüze geldiğinde yine gerekli işlemi yapacağız ve bunu önlemeye, bu hukuki hatayı, bu yanlış önlemeye çalışacağız.

Değerli konuklar, daha fazla vaktinizi almadan, bize bu konuda yeni ufuklar açan ve yeni tartışma olanakları veren bu bildiriye sunan Sayın Mehmet Bagatur'a teşekkür ederek sözlerimi bitiriyorum.

Toplantı nedeniyle yapmış olduğu bütün hizmetler nedeniyle kendilerine bir kez daha teşekkür ediyorum ve gelecekte mesleğimiz daha saygın ve daha özgür bir yapıya kavuşacak ve mutlaka ilgili meslektaşların bu işleri takip etmesi sonucunda daha iyi yerlere gelecektir.

Teşekkür ediyorum. (Alkışlar)

Oturum Başkanı

Teşekkür ediyorum Sayın Özok

Değerli izleyenler, beni Ankara Barosu bir stajyer hakkında rapor vermek üzere görevlendirdi. Pazar günü ben iş edindim, o saatte gittim, bu defa annesi çıktı, ağzından kaçırdı, maça gitti dedi. Onun üzerine, ben raporumu bu gerekçeyle olumsuz verdim. Baronun görevlendirdiği bir kıdemli meslektaşına bu davranışı gösteren bir stajyer adayı, staja başlamadan bazı kuradan öğrenmeli diye. Belli bir süre başlayamadı staja. Sonra geldi benden özür diledi; ama, ben yine raportör olmadım, baro bir başka raportör buldu, ama stajında bir 2,5 aylık gecikme oldu.

Bir başka örnek, üstatlarımızdan Sayın Atilla Sav, ben bunu anlatırken olayı ve belki kişiyi de anımsayacak. Çoğu avukatlardan oluşan, avukatların yazihanelerinin olduğu İş-Kur Han'da avukatlık yapmaktayken, Yekta Güngör Özden üstadımızın Baro Başkanlığı döneminde meslekten ayrılmış, sonra tekrar avukatlığa kabul için başvurmuş, parlamenterlik de yapmış bir meslektaşımız için, benden, tekrar mesleğe başlamasına engel var mı yok mu diye bir inceleme istendi. Allah rahmet eylesin, öldü bu meslektaşımız. Benim çok fazla inceleme yapmama gerek yoktu o ara dönemde, hakikaten pek çok meslektaşımızı da üzen davranışlarda bulunmuştu. Ben, Sayın Özok'un, demin kürsüde dile getirdiği 5-c maddesine göre, davranış ve tutumları çevresince iyi bilinmediği gerekçesiyle mesleğe kabulüne engel vardır, mümkün değildir diye rapor verdim, aynı handa altı üstü oturuyoruz meslektaşımızla. Geldi, gözleri yaşlı, benden de kıdemliydi, adeta yalvardı; ama, ben, meslek kurallarının böyle olduğunu, avukatlık kurallarının böyle olduğunu söyledim. Baro Başkanımız Yekta Bey çok titizdir, Baro Başkanlığı yaptığı dönemlerinde uygulamalarıyla çok titizlik

yapmıştır o bile doğuncaya kadar, o meslektaşımız tekrar baroya kayıt olamadı. Ben, konuşmamım başında, yazılı olan yazılı olmayan kuralların varlığından bahsetmiştim. Avukatlık mesleği böyle önemli mesleklerden birisi, bizim üzerine titrememiz gereken, kurallarının titizlikle korumamız gereken mesleklerden biri, ben yaptım diye söylemiyorum, sadece konuşmacılar konuşurken, anımsadığım iki olayla, oturumdaki konuya katkı olsun diye, tutanaklara geçmesi için bunu anlattım.

Teşekkür ederim.

Şimdi salondaki dostlarımızın tartışma bölümüne geçiyoruz.

Buyurun.

Prof. Dr. Hakan Pekcanitez

Sayın Özdemir Özok'un anlattığı olayla ilgili devam etmek istiyorum. Bu yurtdışında hukuk fakültesini bitiren öğrencilerin Türkiye'ye gelip avukatlık stajı yapmaları ya da diplomalarının denkliklerinin kabul edilmesiyle ilgili. Ki, önümüzdeki yıllarda birçok farklı hukuk , fakültelerinden buraya diplomasının kabulü için ve denkliği için birçok öğrenci gelecek. Ben, geçen hafta öğrendiğim bir konuyu aktarayım, İngiltere'de Cambrich'ten mezun olan ve liseyi Alman Lisesinde birincilikle bitiren, bursla Cambrich'e giden bir kişi Cambrich'ten mezun oluyor ve Türkiye'deki hukuk fakültelerine fark dersi için başvuruyor. Türkiye'deki hukuk fakültelerinden bir tanesi, 24 tane dersin kendisi için verilmesi gerektiğinden söz ediyor, bir başka fakülte bütün derslerden sınava girmesi gerektiğini söylüyor, bir diğer fakülte 6 dersi söylüyor, bizim fakültemizde de 24 tane diyorlar; ama, yönetim kurulunda pazarlık usulü 12'ye iniyor.

Oturum Başkanı

Bari toptan kaldırmaydınız pazarlık olduysa.

Prof. Dr. Hakan Pekcanitez

Şimdi, burada, dikkat ederseniz, hiçbir fakültenin bu konuda yeknesak bir uygulaması yok, bu Antalya Barosunun uygulamasının Isparta'yla bağdaşmaması gibi hukuk fakültelerinde de büyük bir sıkıntı var. Bana göre, avukatlık mesleğine kabul açısından bunun özellikle değerlendirilmesi gerekir. Mesela Azerbaycan Üniversitesi Hukuk Fakültesinden bir öğrencinin transkriptini kabul etmedik Hukuk Fakültesine yatay geçiş için; çünkü dedik ki Atatürk ilkeleri Dersi okunmuyor, altı ay sonra öğrenci Atatürk ilkeleri Dersini okuduğuna dair Azerbaycan'dan bize transkript getirdi, yani ısmarlama o dersi hemen okuyup, bize transkript getirebildi, bu son derece tehlikeli.

İkincisi, benim elimdeki tasarıya baktığımda, avukatlık mesleğiyle bağdaşır işler arasında profesörlük ve doçentlik var. Halbuki mevcut yasada yardımcı doçentlik ve öğretmenlik vardı. 1980'li yıllarda yardımcı doçentlikten önceki aşamada, avukatlık stajıyla bağdaşmamasını, açıkçası biz kendi aramızda, dedikodu olarak, bunun günahını Sayın Doğramacıya çıkarmıştık, o yaptı demiştik Şimdi bugün anlıyorum ki o yapmamış bunu. Bu tarihsel yanılgıdan dolayı da

kendisinin günahını almışız, onu ifade etmek istiyorum. Ben sormak istiyorum, niye yardımcı doçentlik avukatlıkla ba daşabilir bir meslek olarak kabul edilmiyor ya da yardımcı doçentlik öncesi, özellikle, şimdiki vakıf üniversitelerinde asistan olarak, yardımcı doçent olarak...

Oturum Başkanı

Galiba YÖK Yasasından dolayı, avukatlık yasasından dolayı değil.

Prof. Dr. Hakan Pekcanitez

Ama burada avukatlık yasasında bu açıkça söyleniyor.

Oturum Başkanı

YÖK Yasası engel olduğu için, bir başka yasa da engel olunca, buraya alınamaz diye...

Prof. DR. Hakan Pekcanitez

Ama, Sayın Sav, müsaadenizle, bunu artık YÖK'e yüklemeyelim, bu zannediyorum bu yasayı hazırlayanların cevap vermesi gereken ve savunması gereken bir durum. Bana göre en azından vakıf üniversitelerinde çalışan yardımcı doçentler ya da araştırma görevlileri bakımından bunun bir engel olmaması gerekiyor.

Teşekkür ediyorum.

Başkan

Yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederim. Buyurun Sayın Sungurtekin.

Meral Sungurtekin Özkan

Ben de, saygıdeğer Hocamın belirttiği noktaya, yardımcı doçentler ve araştırma görevlilerinin neden kapsam dahiline alınmamış olduğunu anlamakta zorlandığımızı belirtmek ve bir de vatandaşlık koşulu açısından, şu anki avukatlık kanunu ve tasanda vatandaşlık koşulunu arıyoruz mesleğe kabul açısından. Bunun altında yatan sebep de kuşkusuz, avukat olmak isteyen kişinin, ülkesindeki sosyal ve siyasal yapıyı, ekonomik düzeni biliyor olmasını bekliyoruz; yani vatandaşlık niçin aranıyor diye bir düşünecek olursak, sanıyorum, altında yatan sebeplerden biri bu. Ancak, dünya giderek globalleşme süreci içerisinde bütünleşmeye doğru giderken, Avrupa Birliği gibi bir sürece dahil olabileceğimiz düşüncesi de gündeme geldiğinde, vatandaşlık koşulunda yumuşama yapma noktasına ülkece gitmemiz gerekebilecek. Bu konuyu vurgulamak istedim.

Başkan

Biz de aday üyelik gibi aday avukatlık yaparız.

Selim Sarıibrahimoğlu

Sayın Başkanı az önce Hocamızın işaret ettiği konu gerçekten son derece önemli, özellikle benim bahsedeceğim konuya ilişkin olarak son derece önemli; 24, 12, 6 ve 5 taneye kadar pazarlık yapıp, baroda şu anda staja başlayan yurtdışındaki Türk soylu kişileri de, meslektaşlarımızdan tanıyoruz. Dolayısıyla, bana kalırsa, bir öneri olarak bu sınavlardan sonra bu arkadaşlarımızın Barolar Birliğinin yapacağı bir sınava tâbi tutulmasının faydalı olacağı kanaatindeyim, böyle bir düzenleme faydalı olabilir.

Benim üzerinde durduğum esas önemli konu ise: mesleğe kabulde Barolar Birliğinin gösterdiği bu kadar inceliğe hayran olmamak mümkün değil, etik açıdan da doğru ve kamu düzeninin sağlanması açısından da doğru. Ancak, ne var ki sizlerin de çok yakinen bildiği ve belki buradaki dinleyicilerin de birçoğunun da bildiği üzere, yaklaşık 4-5 seneden bu yana yabancı hukuk bürolarının, değil baroya kayıt baroya kayıtlı olmadan dahi, ben avukatım ve Türkiye'de avukatlık yapıyorum, hatta dondurma kararlarına, ihtiyati tedbire, freden order diyebilecek kadar yazılı belgeleriyle küstahlaşmış yabancı avukatlık

büroları var.

Şimdi, burada arkadaşlar şunu söyleyebilir, globalleşelim... Tamam, biz de globalleşelim diyoruz, bizim iddiamız globalleşmeye karşı çıkmak değil; çünkü, o bir zorunluluk bir yerde, ekonomik bir zorunluluk; yani bizim genç meslektaşlarımızın da aynı koşullara sahip olması gerekir diye düşünüyorum. Dolayısıyla, baroların, bu konuda benim yaptığım şikayetler de dahil olmak üzere ertelemeleri ve belki de kendi prosedürleri nedeniyle daha çok eğilmelerini ve ilgilenmelerini bekliyoruz. Üç dört senelik şahsi mücadelem sonucunda, Sayın Barolar Birliği Başkanımızdan nihayet bu konuda kendisinin de bizi desteklediğine dair yazılı bir belge de aldık, bunun için de teşekkür ediyoruz. Ancak, bu durum çok tehlikeli hal almaya başladı. Şimdi devam eden davalarla ilgili konuşma hakkımız yok; ama başka bir konuya ilişkin yani dava etmediğimiz bir konuya ilişkin bir gün Prast Fodur Hayz'ın yetkilisi aradı, ben kendilerine bir ihtar çektim, baroya da bildirdim.

Başkan

Anılarla ilgili çığın ben açtığım için size mani olamıyorum.

Selim Sarıibrahimoğlu

Hayır anı değil efendim, bu bir gerçek

Şimdi, havaalanlarında posterler var, avukatlık da yapılır, işte, malî bilmem ne de yapılır vesaire filan. Ben Baroya bildirdim. Baro bu konuda hiçbir uyanda bulunmadı, sonunda ben uyarıda bulundum. Genel Müdürü beni aradı, dedi ki: "Ya biz bunun suç olduğunu bilmiyorduk" Yani, mali konularda alıyoruz, danışmanlık yapıyoruz; ama bize müşterilerimiz başka konularda da soruyorlar, biz de onlara avukatlık hizmetlerini kendi avukatlarımız vasıtasıyla veriyoruz ve fatura ediyoruz dediler. Şimdi, bunlar son derece tehlikeli işler. Yani bir Ahmet Yesevi Üniversitesi'ndeki insanlara karşı verilen mücadelenin, bu insanlara karşı da ciddi biçimde verilmesi gerekiyor. Yani 5 dersten, öbürü bir derse, iki derse indirir ve bu insanları doğrudan doğruya hukuk bünyemize ithal edebilirler. Bunun boyutunu size anlatmak için şunu söyleyeceğim: Sadece bir Fransız kökenli firmanın bir yıl içinde kestiği vekalet ücret sözleşmesi makbuzunun İstanbul'daki değeri 3,5 milyon dolar. 3,5 milyon dolar, bir yığın genç avukatımızın, genç arkadaşımızın işsiz kalması demektir, haksız yere işsiz kalması demektir; çünkü, bunların zaten avukatlık yetkileri dahi yok Dolayısıyla, bu mesleğe gösterilen saygının, gerçekten bir bütün arz etmesini ve avukatlığın ve baroların birinci vazifesinin Türkiye'nin savunmasını savunmak olduğunu, avukatlık yasasını savunmak olduğunu özellikle belirtmek istiyorum ve bu konuda, bu büyük kurultayla Ankara Barosunun sesini yeniden 1980 öncesinde olduğu gibi yurtdışına da açabilen bu girişim sonucunda bu konulara da eğileceğinizi umut ediyorum. Bu konuda görüşlerinizi ve desteklerinizi bekliyorum.

Başkan

Teşekkür ederim. Başka soru yok

Şimdi, yazılı sorular da geldi. Ben, sunucu arkadaşlardan başlayarak tartışmacı arkadaşlara da söz vereceğim.

Buyurun Sayın Bagatur.

Mehmet Çağrı Bagatur

Ben, sunduğum konu spesifik olduğu için genel hatlarıyla birtakım görüşlerimi burada aktardım. Bir konuyu tekrar etmek arzusundayım, Sayın Meslektaşım Selim Sarı İBRAHİMOĞLU'nun verdiği örnekten yola çıkarak

Biliyorsunuz, ikame ekonomisi vardı, biz yıllarca yerli ekonomimizi dışarıyla

rekabet etmek üzere hazırlamak için koruduk Öyle bir hale geldi ki bu, acayip derecede palazlandılar ve içeriği, bizleri tükettiler ve senelerdir bunun kavgasını veriyoruz, bunu tartışıyoruz. Ben anafikir olarak bu tebliğde şunu önerdim. Benim meslektaşlarımın bu bahsedilen firma ve benzerleriyle ekonomik olarak mücadele etmesi mümkün görünmüyor; çünkü çok değişik kanallardan geliyorlar; ancak, nitelik anlamında mücadele etmesi mümkün görünmüyor. Yani biz eğer kendimizi bu anlamda yetiştirebilirsek ve bu anlamda yetiştirebilecek olanaktan temin edebilirsek, bu ve benzerleriyle mücadele etme şansımız olacak, aksi takdirde o geçmişte Türkiye'deki ekonomik sektörleri koruma politikaları gibi kendi kozası içerisinde, yabancı dil bilmeyen, demin var denildi; ama ben 15 senelik avukatım, hiçbir zaman mesleğimle ilgili davalar dışında, baromun -bu kurultayı bunun dışında tutuyorum ve Cenazelerini- bir öğretici, benim yeniden mesleki eğitimimi değerlendiren ve beni "(değerlendiren bir şeyini görmedim. Yani ben bir kere avukatlık mesleğine girdim mi ben avukatım, artık hiç kimse benim o şeyimi benim elimden geri alamaz. Ancak, ben yine şunu biliyorum ki 15 senedir meslektaşlarımın hatalarından onlarca dava kazandım ve hiçbirinin müvekkilinin bunun hesabını ona^sorduğunu sanmıyorum, bildiğini bile sanmıyorum. Birincisi, mesleğin saydam hale gelmesi lazım. O veri tabanı burada çok yoğunlaştırılmıştı, özür diliyorum; ama veri tabanı buradan çıkıyor, mesleğin saydam hale gelmesi lazım.

Bir örnek vermek istiyorum: Bir Japon, çok bilinen bir motor firmasında araştırma geliştirme grubunda yapılan çalışmaların ayn ayn gruplarda yapılan çalışmaların tek bir veri tabanında birleştirilmesinden sonra, 24 günde yapılan tasarım 4 saate inmiş. Ben halen 1924'lerden bu yana, davaların, aynı hataları tekrarlayarak Yargıtay Kararları Gergilerinde örnek kararlar olarak yayınlandığını görüyorum. Yani, iki haklı ihtarla ilgili... Yani, bu nasıl meslektir ki, 1900'lerden bu yana, yani yaklaşık, 30 senedir, 40 senedir meslek grubu aynı hataları tekrarlıyor ve onun ilke kararlarını yayınlayan Yargıtay, aynı örnek kararları 20 sene arayla yeniden yayınlamak durumunda kalıyor. Bir standardı yok. Ölçülebilirliği yok bu mesleğin ve ondan sonra, haklı şikayetlerimiz var. Ama, bizim, kendimizi koruma güdüsünden önce kendi niteliklerimizi geliştirme güdüsüne sahip olmamız gerekir.

Şu soru onunla çok bağlantılı. Sayın Yaşar Türkan diyor ki, genç hukuk mezunlarınca son yıllarda avukatlık, hakimlik, savcılık, teftiş kurulları ve sair mesleklerden sizce hangisine talep yoğun? Böyle bir gözleminiz var mı? Sizce neden? Şimdi benim bu konuda doğrudan bir tespitim yok; ama farklı bir tespitim var, yeni kurulan hukuk fakültesi mezunlarının birçoğu hakimlik mesleğine yöneliyorlar. Yani Diyarbakır eskidi bu konuda; ama yeni kurulan hukuk fakülteleri, avukatlık mesleğine değil hakimlik mesleğine yöneliyorlar, bu benim çok dikkatimi çekti. Buradan size sormak istiyorum: Tarsus'ta Çağ Üniversitesi ve onun bir hukuk fakültesi olduğunu bileneğiniz var mı? Ahmet Yesevi Üniversitesinden gelen tehlikeden haberdarsınız; ama çok özür dilerim, o müesseseyi de tenzih ediyorum, Tarsus'taki Çağ Üniversitesinden haberdar değilsiniz. Meslektaşımın, hukuk fakültesinden mezun olmuş bir kişinin eğitim düzeyini baronun ölçme konusundaki fikrine katılmam mümkün değil. Ben, .şimdi şöyle bir örnek vereceğim size, desek ki avukatlık mesleğine 1.80 (erkekler için söylüyorum) boyunda ve sansın mavi gözlüler üye olabilir diye bir kural koysak, bu salonun boşalması lazım; yani bir standart koyacaksınız ve onu

ölçeceksiniz, ölçülmeyen bir şey 'gelirmez. Sınav yapalım diyorsunuz, neyin sınavını yapacak Baro. iki kişi imza ediyor, kefil oluyor diyorsunuz, evet, bu benim anlattığım lonca kültüründe var; ama uygulanmıyor. Dolayısıyla, burada, şu şekilde sözlerime son vermek istiyorum: Avukatlık mesleğinin, bugün birçok meslektaşımızın yüksek sesle de söyleme cesaretini gösterdiği ve güvenilir olmaktan ne çıkardığını, bizi nelerin beklediğini, tehlikenin aynı zamanda fırsat da içerdiğini göz önünde tutarak kendimizi iletecek ve dayanıklı hale getirecek, diğer rekabet koşulları için dayanıklı hale getirecek önlemleri almamız gerekiyor. Teşekkür ederim.

